

SIKKERHET UNDER SNØPRODUKSJON

Krav til dokumentert opplæring og system for internkontroll

Anbefalte retningslinjer utarbeidet av
Alpinanleggenes Landsforening

November 2013

GJENSIDIGE

INNLEDNING

Alpinanleggene i Norge har gjort investeringer i snøproduksjon for flere hundre millioner de siste 30 årene. Snøproduksjonsanleggene var på begynnelsen av 80 tallet små og kanskje mer ment som et tillegg til natursnøen på enkelte slitepunkter i bakken eller steder i anlegget med soleksponering slik at snøsmeltingen var stor når våren nærmet seg.

I dag er situasjonen enn helt annen, alt fra snøleikområder drevet av idrettslag, til de største kommersielle alpinanlegg har snøproduksjonsutstyr. Dette for å sikre nærmiljø aktiviteter på snø, eller et titalls nedfarter som de største norske alpinanleggene inneholder i dag. Dette betyr alt fra små mobile snøanlegg til store prosessstyrte industrianlegg.

I dag er natursnøen blitt et supplement til produksjonssnø i alpinbransjen. Forutsigbarheten for drift av alpinanlegg har blitt en helt annen gjennom alle investeringene de siste 30 årene. Dette går tydelig fram av bransjens vekst og omfang i samme periode.

Snøproduksjon innebærer mange faremomenter. ALF ønsker å bidra til å opprettholde et høyt fokus på sikkerhet i bransjen generelt, og ALF har gitt ut flere hefter på aktuelle aktiviteter i drift av alpinanlegg. ALF ønsker i dette heftet å belyse farer i forbindelse med snøproduksjon, vise til lover og regler for aktiviteten, samt gi bransjen generelle råd i forbindelse med aktiviteten.

En sterk takk til Mads Mørch som står for det faglige innholdet i heftet.

Alpinanleggenes Landsforening

Andreas Rødven

29.10.13

INNHold

1. LOVER	5
1.1 Arbeidsmiljøloven.....	5
1.2 Internkontrollforskriften.....	6
1.3 Aktuelle lover	7
2. DRIFT AV SNØPRODUKSJONSANLEGG	8
2.1 Bruk av motorisert arbeidsredskap	9
3. KJØRETØYER	10
3.1 Prepareringsmaskin	10
3.2 Snøscooter (klasse S)	11
3.3 ATV (All terrain vehicle).....	12
4. BYGGING AV SNØPRODUKSJONANLEGG	12
VEDLEGG	13

1. LOVER

1.1 Arbeidsmiljøloven.

Snølegging faller inn under Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Lov av 17. juni 2005 nr 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.

Arbeidsmiljøloven har som formål:

- å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet,
- å sikre trygge ansettelsesforhold og likebehandling i arbeidslivet,
- å legge til rette for tilpasninger i arbeidsforholdet knyttet til den enkelte arbeidstakers forutsetninger og livssituasjon,
- å gi grunnlag for at arbeidsgiver og arbeidstakerne i virksomhetene selv kan ivareta og utvikle sitt arbeidsmiljø i samarbeid med arbeidslivets parter og med nødvendig veiledning og kontroll fra offentlig myndighet,
- å bidra til et inkluderende arbeidsliv

Arbeidsgiver skal sørge for at bestemmelsene i loven blir overholdt.

Risikoutsatt virksomhet faller samtidig inn under *Internkontrollforskriften* som berører 4 aktuelle lover for alpinanlegg. Internkontrollforskriften og de 4 aktuelle lovene er alle en del av bedriftens pålagte totale arbeid med Helse, Sikkerhet og Miljø. Her er det viktig med hensiktsmessig organisering av arbeidet, klare ansvarsforhold og godt samarbeid for å sikre gode produkter og forbrukertjenester. Det er dette systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (internkontroll) egentlig dreier seg om. Noen som følger opp, også hvis noe går galt, er kvalitetsarbeid i praksis.

De beste resultater kommer med systematiske forbedringer, ikke ved skippertak. Riktig gjort første gang lønner seg. Det er dårlig butikk å ta sjanser. Det er bedre og billigere å forebygge enn å reparere.

Det er viktig at alle deltar aktivt i arbeidet samtidig som ledelsen må ta sitt ansvar. Kunnskap og kompetanse må vedlikeholdes, det er en forutsetning for å få et systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet til å fungere.

Ansvarlig for virksomheten

Du skal som ansvarlig for virksomheten sørge for å ta initiativ, motivere og legge forholdene til rette for innføring og oppfølging av arbeidet med helse, miljø og sikkerhet.

1.2 Internkontrollforskriften.

Snølegging omfattes av Internkontrollforskriften

Snølegging omfattes av Internkontrollforskriften fordi snølegging er en risikoutsatt virksomhet. Forskriften gjelder den som er ansvarlig for virksomheten, arbeidstakere og tillitsvalgte både i offentlige og private virksomheter. Den kan også gjelde for enmannsbedrifter. Forskriften gjelder også dersom dine produkter eller tjenester kan skade kunder eller brukere. Den gjelder ikke for privatpersoner eller forbrukere.

Risikoanalyse ved snøproduksjon

Det viktigste kravet i Internkontrollforskriften er at du

- Løpende vurderer og dokumenterer risikomomenter og situasjoner
- Beslutter konkrete tiltak for å redusere risiko
- Kontrollerer avvik fra det som er bestemt eller oppdager nye farer/faresituasjoner
- Beslutter å gjennomfører tiltak som retter opp avvikene
- Dokumenterer at tiltakene er gjennomført
- Hele dette arbeidet må dokumenteres skriftlig.

Hva er risiko?

Med risiko menes muligheten for at noe uønsket skal skje og hvilke følger dette kan få. Det dreier seg ikke bare om store ulykker, men for eksempel om samarbeidsproblemer, belastningslidelser, sykdom, fare for forurensning, osv.

Risikoanalyse

En enkel risikoanalyse i din virksomhet kan være at du stiller tre enkle spørsmål:

Hva kan gå galt?

Hva kan vi gjøre for å hindre dette?

Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom noe skjer?

Se vedlegg 1. Sjekkliste snøproduksjon

Avviksanalyse

Et meget viktig verktøy i risikoanalysen for å vurdere risiko og gjennomføre tiltak for å øke sikkerheten ved snøproduksjon, er en løpende *avviksanalyse*. Det betyr at du hele tiden i arbeidet skal se om du finner avvik fra det som er bestemt som et tilfredsstillende sikkerhetsnivå eller at du oppdager nye farer/faresituasjoner. *Etter hver vakt skal du gi beskjed til neste vaktlag om eventuelle avvik og føre disse med en beskrivelse av årsak med et eventuelle forslag til tiltak, i et avviksskjema som samles i en egen perm.*

Se vedlegg 2. Avviksrapport.

Er avviket alvorlig skal dette snarest mulig meldes til i den i bedriften som er ansvarlig for snøproduksjonen og som også er ansvarlig for at avviket utbedres og som signerer for at tiltaket er utbedret. Ansvarlig for snøproduksjonene må løpende følge opp permen med avvik.

Registrering av ulykker/ nesten ulykker (eget personale)

Registreres på eget skjema. *Se vedlegg 3.*

Øvrige arbeidsoppgaver i forbindelse med snøproduksjon

Arbeidet må tilpasses den enkelte virksomhet.

Igangsette arbeidet

- ta initiativ til at arbeidet settes i gang
- informere, medvirke og motivere
- sette mål og beskrive ansvar og myndighet
- organisere og planlegge innføringen

Kartlegge

- skaffe oversikt over aktuelle lover og forskrifter
- kartlegge eksisterende rutiner for helse, miljø og sikkerhet
- systematisere og oppbevare dokumenter

Planlegge og prioritere tiltak

- lage handlingsplan for gjennomføring

Følge opp

- gjennomføre tiltak for løpende risikovurderinger
- foreta løpende avviksregistrering
- rette opp feil og mangler
- gjøre forbedringsarbeidet til en naturlig del av den daglige driften
- foreta jevnlig gjennomgang

Det er viktig å gå igjennom Internkontrollsystemet før sesongstart slik at de ansatte signerer for at de har fått en dokumentert opplæring. Dette heftet med vedlegg gir grunnlag for en slik opplæring.

Videre skal det minst en gang i året skje en gjennomgang av Internkontrollsystemet for snølegging. Formålet er å finne svakheter og mangler ved så vel systemet som i den operative virksomheten og foreta utbedringer.

1.3 Aktuelle lover

Følgende lover vil være relevante for drift av snøproduksjonsanlegg.

- Internkontrollforskriften gjelder for virksomhet som omfattes av lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (lov 24. mai 1929 nr. 4)
Vernerunderlårlig kontroll av tavlerom, pumpehus, kompressorstasjoner tilknyttet snøproduksjonsanlegget.
- Produktkontrollen (lov 11. juni 1976 nr. 79)
Tilrettelegge nedfarter med produksjonssnø slik at det ikke er fare for gjestene med tanke på kollisjon i isklumper eller knallhard produksjonssnø
- Arbeidsmiljøloven (lov 17. juni 2005 nr. 62)
Sikre arbeidstakere som arbeider med snøproduksjon mot fysiske og psykiske skader
- Forurensningsloven, dersom virksomheten sysselsetter arbeidstaker (lov 13. mars 1981 nr. 6)
Ivareta naturen i forhold til eventuelle utslipp av oljer/drivstoff fra prepareringsmaskiner, snøscootere.
- Brann- og eksplosjonsvernloven (lov 14. juni 2002 nr. 20).
Overholde krav i henhold til brannvarsling og brannslukking i pumpestasjoner og kompressorstasjoner.

2.0 DRIFT AV SNØPRODUKSJONSANLEGG

ALF arbeider for at alle medlemmene skal fokusere på sikkerhet. Dette gjelder alpinanleggenes gjester og alpinanleggenes ansatte. *Se vedlegg 4. Stillingsinstruks for snølegging.*

Generelt om faremomenter under snøproduksjon.

- Snøproduksjon er forbundet med fare p.g.a. det høye trykk det arbeides med. Lufttrykket varierer mellom 5 og 9 bar, mens vanntrykket kan variere mellom 20-80 bar.
- Lydnivået under snøproduksjon kan overstige 100 desibel og gi hørselskader.
- Snøproduksjon kan også representere en fare for publikum når produksjonen foregår i regulær åpningstid.

Sikringstiltak overfor publikum.

- Snøproduksjon bør fortrinnsvis ikke foregå i nedfarter som er åpne for publikum.
- Den vanlige praksis er at de nedfartene hvor det legges snø er stengt/avsperret under snølegging og at de først åpnes når de er preparert, sikret og kontrollert
- Med bakgrunn i at det de senere år er mulig å legge tørrere snø kan det forekomme at det legges snø i åpningstiden i begrenset omfang. Det er å anbefale at dette opplyses gjennom skilting. *Se vedlagte eksempler.*
- Den nylagte snøen må imidlertid ikke utgjøre noen uventet fare eller felle for skiløperne i anlegget i form av dårlig sikt, snøkonsistens eller snøunderlag. I slike tilfeller må farene markes eller sikres.
- Hydranter, slanger/ rør og andre produksjonsmidler må faremerkes, eventuelt også polstres eller sikres.
- Utstyr som ikke er i bruk skal fjernes eller legges slik at det ikke er til fare for skiløpere
- Ved snøproduksjon utenom anleggets åpningstid, må uvedkommende personer bortvises.

Kunnskap om og kontroll/ vedlikehold av utstyr.

- Alle snøleggere skal være kjent med gjeldende regler, rutiner og instruksjoner som gjelder for bedriftens snøsystem.
- Det bør føres en driftsjournal som viser driftstid, driftsstopp, utførte reparasjoner, medgått vannforbruk eller andre viktige / nødvendige opplysninger.
- De som legger snø har plikt til å kontrollere det utstyr som brukes før det tas i bruk.
- Det bør derfor også foreligge en sjekklister over hvilke punkter som skal kontrolleres daglig. I sjekklisten noteres samtidig eventuelle skader og problemer på snøkanoner og utstyr. *Se vedlegg 1. Sjekklister snøproduksjon.*
- Bruk ikke defekt eller skadet utstyr.
- Bruk kun utstyr som er sertifisert for det trykk anlegget benytter.
- Sørg for nødvendig drenering og tørking av slanger etter bruk.
- Nødvendig verneutstyr skal benyttes under arbeidet. (Hjelm, hørselvern o.s.v.).

Bruk av kjøretøy.

- Ved bruk av kjøretøy skal gjeldende instruks for disse benyttes. Sørg for å sette kjøretøy slik at det ikke legges ned av snø.
- Kjør aldri over slanger. Gjelder også slanger som ikke er i bruk.
- Ikke kjør eller gå i nylagt snø.

Arbeidsrutiner.

- Under snøproduksjon bør det minst være to personer tilstede.
- Slinger må ikke kobles fra når de er under trykk. Selv om kraner/ ventilene er stengt, kan slangene stå under trykk. Frakoblingen skal da skje ved hydrantene/ ventilene, og det skal brukes snor ved åpning av hurtigkoblingene.
- Før start skal det kontrolleres at det ikke forekommer snø og is i vann- og luftuttaket.
- Kraner/ ventiler under trykk må ikke "sjokkåpnes".
- Snøkanoner/ sleder må være forsvarlig forankret før produksjon settes i gang.
- Hvis der er nødvendig å flytte snøkanonene/ sledene mens produksjon foregår, må det skje med største varsomhet.
- Stå bak hydranten når denne skal justeres eller under arbeidet med slangene. Dette er spesielt viktig i forbindelse med opptining av isdannelse.
- Påse at slanger ikke ligger vridd eller med "knekk"
- Vær varsom med innstilling av kanoner i nærheten av luftstrekke på grunn av isdannelse på ledninger/ kabler.
- Ved bruk av viftekanoner er det spesielt viktig å påse at elektriske kabler ikke blir skadet. Isolasjonen på kablene må kontrolleres ofte.
- Det er viktig at det etableres et velfungerende kommunikasjons system (alarmsignaler, lys, radiosamband) mellom snøleggerne. Se vedlegg 5. *Prosedyre for bruk av sambandsradio.*
- Hver snølegger er ansvarlig for egen og andres sikkerhet under arbeidet

2.1 Bruk av motorisert arbeidsredskap

Bruk av motorisert arbeidsredskap er helt nødvendig for å kunne gjennomføre snøproduksjon.

Her kan nevnes:

- Transport av snøkanoner og utstyr
- Dosing av snø.
- Transport av personell.

Ved bruk av motorisert arbeidsredskap stilles det strenge krav fra myndighetene til bruk.

Aktuell arbeidsredskap til bruk i alpinanlegg vil kunne være:

- Prepareringsmaskin
- Snøscooter
- ATV

For alle typer motorisert arbeidsredskap gjelder internkontrollforskriftens krav til dokumentert opplæring og risikoanalyse ved bruk.

I tillegg gjelder forskrift om bruk av arbeidsutstyr §10

Denne krever at alle arbeidsgivere skal sørge for at det blir gitt informasjon, opplæring og instruksjon om sikker bruk av det arbeidsutstyr arbeidstakerne settes til å arbeide med dersom det kan medføre særlig fare for skade på liv og helse. Arbeidsgivere skal således kunne dokumentere at arbeidstakerne har fått slik opplæring i.h.h.t samme forskrift §§47 og 48

På de neste sidene blir det belyst særkrav til de enkelte kjøretøyene.

3.0 KJØRETØYER

3.1 Prepareringsmaskin

For prepareringsmaskin gjelder kjøretøyforskriften §12-1

§ 12-1. Alminnelige unntak fra førerkortplikten for traktor, motorredskap og saktegående motorvogn

For kjøring med traktor og motorredskap utenfor veg, på privat veg og ved kryssing av offentlig veg gjelder følgende unntak fra kravet om førerkort:

- Traktor og motorredskap, med konstruktiv hastighet ikke over 40 km/t, med eller uten tilhenger, kan føres av person som har fylt 16 år og har nødvendig ferdighet.
- Traktor og motorredskap, bestemt til å føres av gående, eventuelt med tilkoblet tilhenger, kan føres av person som er fylt 16 år og har nødvendig ferdighet.
- Kjøring med motorvogn, som har tillatt totalvekt ikke over 3 500 kg, og som er konstruert for en hastighet ikke over 10 km/t, og som bare med vesentlige konstruktive forandringer kan kjøres med større hastighet, kan føres av person som er fylt 16 år og har nødvendig ferdighet.
- 0 Endret ved forskrifter 12 mai 2004 nr. 740, 5 nov 2004 nr. 1448 (i kraft 1 jan 2005), 5 nov 2007 nr. 1210.
- Ved bruk av prepareringsmaskin stilles det ikke krav til sertifisert opplæring.
- Forskrift om bruk av arbeidsutstyr § 10 krever at arbeidsgivere skal gi dokumentert opplæring.

Aldersgrense for bruk av prepareringsmaskin er 18 år med bakgrunn i kravet i Arbeidsmiljøloven om aldersgrense for selvstendig arbeid. Øvelseskjøring med ledsager kan skje fra fylte 16 år.

ALF har utarbeidet et eget hefte som omhandler bruk av prepareringsmaskin. Heftet utleveres gratis ved henvendelse.

ALF arrangerer kurs i dokumentert opplæring for prepareringsmaskin.

ALF vil anbefale ekstra skjerpede interne rutiner ved bruk av prepareringsmaskin under snøproduksjon.

- Snøhauger og terrengformasjoner vil kreve skjerpet fokus under dosing av snø.
- Faren for å skli av store hauger med produsert snø vil være tilstede.
- Flytting av snøkanoner på skjæret vil kreve skjerpet fokus p.g.a dårligere sikt.
- Det vil være nødvendig med god kommunikasjon med snøleggermannskap for å forhindre farlige situasjoner mellom i arbeidssituasjoner med snøscooter og snøleggermannskap involvert. *Se vedlegg 5.*
- Evt andre faresituasjoner må belyses internt.

Momenter som dette bør vektlegges under intern dokumentert opplæring for bruk av prepareringsmaskin under snøproduksjon.

3.2 Snøscooter (klasse S)

For snøscooter er det nødvendig med førerkort og følgende bestemmelser gjelder:

- Denne klassen gjelder føring av snøscooter (beltemotorsykkel) med eller uten tilhengerslede.
- Nye regler i klasse S fra og med 1. juli 2006 fastsetter at nye kandidater kan få førerrettigheter for snøscooter bare etter obligatorisk opplæring og bestått teoretisk førerprøve. Minstealderen er 16 år, men frem til fylte 18 år er førerrettigheten begrenset til klasse 1 (snøscooter hvor forholdet mellom effekt og egenvekt er høyst 0,20 kW/kg). Denne endringen 1. juli 2006 medførte at de som for første gang tok førerkort for motorsykkel, traktor eller personbil (klasse B), ikke lenger fikk påført klasse S «gratis». Styrthjelm er påbudt.
- Regionvegkontoret kan gi tillatelse til arrangerte gruppeturer med kvalifisert guide hvor deltagere ikke har førerrettighet for snøscooter, se førerkortforskriften § 12-5. Deltagere fra Norge må ha førerkort i en annen klasse. Utenlandske deltagere må dokumentere rett til å kjøre motorvogn i Norge. Alle må ha tilstrekkelig ferdighet.
- Person som før 1. juli 2006 har ervervet førerrettighet i klassene A, A1, B, S eller T, har fortsatt rett til å kjøre snøscooter med eller uten tilhengerslede uten aldersbegrensningen nevnt ovenfor.
- Vær oppmerksom på at det finnes mange miljømessige og trafikale restriksjoner på hvor og hvordan du kan kjøre med snøscooter selv om du har slik førerrettighet.
- Se nettsidene til Direktoratet for naturforvaltning om motorferdsel i utmark m.m.
- Kjøring på offentlig veg er normalt forbudt.
- Overlater du snøscooteren til en som ikke fyller vilkårene for kjøring, har du et selvstendig ansvar for dette etter vegtrafikklovens § 17.2

Se vedlegg 6. Instruks for bruk av snøscooter.

ALF vil anbefale ekstra skjerpede interne rutiner ved bruk av snøscooter under snøproduksjon.

Valg av type utstyr er også viktig for sikkerheten.

- Snøforholdene vil kunne være svært varierende under snøproduksjon og forhold som is, myk produksjonssnø, hard produksjonssnø, produksjonssnø blandet med natursnø etc. vil kunne oppleves.
- Sikten vil være svekket i nærheten av snøkanoner.
- Terrengformasjoner kan forandres i løpet av kort tid.
- Velg sikre veier framfor snarveier som gir tidsbesparelse.
- Parker alltid snøscooter på tvers av fallinjen.

Momenter som dette bør vektlegges under intern dokumentert opplæring for bruk av snøscooter under snøproduksjon.

Valg av utstyr

Følgende bør vektlegges ved valg av snøscooter:

- Best mulig friksjon mot underlaget. (Beltets lengde og bredde)
- Pigger i beltet for økt friksjon på is.
- Hydrauliske bremses med god kjøling.
- Bred skiføring for å forhindre muligheter for velt.
- Motor med godt dreiemoment på lav hastighet.

3.3 ATV (All terrain vehicle)

Ved bruk av ATV gjelder følgende bestemmelser.

- Reglene for bruk av ATV ligger i motorferdselloven og vegtrafikkloven. Det er strenge krav til bruk av barmarkskjøretøy.
- Hvilken type førerkort du må ha, avhenger av hvilken klassifisering ATV-en har og hvor tung den er.
- Vanlig mopedførerbevis holder ikke. Et vanlig mopedførerbevis holder ikke dersom du skal kjøre ATV som er klassifisert som motorvogn.
- Kjøring med firehjuls moped krever godkjenning etter egen kode i førerkortet, kode 147.
- Kjøring i utmark er i utgangspunktet forbudt, uavhengig av om du kjører en ATV klassifisert som leketøy eller motorvogn.
- Kjøring på veg:
  - Det er lov å kjøre ATV på veg dersom ATV-en har hvite skilte, føreren har førerkort for klassen ATV-en er registrert for, og påbudt verneutstyr er på plass. Med verneutstyr menes godkjent styrthjelm.
  - Kjøring på innmark:
    - Du kan kjøre på innmark, forutsatt at grunneieren har gitt tillatelse til det. ATV-en må fremdeles være registrert, men nå kan det være to typer skilt - hvite eller sorte/gule.
    - Føreren må uansett fylle vilkårene for kjøretøyet, altså ha korrekt førerkort og verneutstyr.

Gule/sorte skilte:

- Har ATV-en sorte skilte med gul skrift, kan den ikke brukes på offentlig veg. ATV-en kan imidlertid krysse offentlig veg, for eksempel for å komme fra ett jorde til et annet.
- Overlater du ATV-en til en som ikke fyller vilkårene for kjøring, har du et selvstendig ansvar for dette etter vegtrafikklovens § 17.2.

ALF anbefaler samme skjerpede interne rutiner og opplæring for bruk av ATV som for snøscooter ved bruk under snøproduksjon.

Snøforholdene vil kunne være svært varierende under snøproduksjon, sikten kan være dårlig i nærheten av snøkanoner etc. Dette innebærer ekstra faremomenter som må ivaretas under intern opplæring.

4.0 BYGGING AV SNØPRODUKSJONSANLEGG.

ALF ønsker at alle snøproduksjonsanlegg som blir etablert holder norsk standard. Sørg derfor som byggherre for at avtaler som blir inngått med leverandører refererer til norsk standard.

De to mest relevante NS standardene vil være som følger:

1. Om byggherren er trygge på at de kan levere en fullstendig detaljert beskrivelse av anlegget som ivaretar alle byggherrens krav og ønsker velger man NS 8405 (Standard for generalentreprise)
2. Om byggherren ønsker å benytte seg av kompetansen til en leverandør ved utarbeidelse av anlegget kan man benytte seg av NS 8407 (leverandør prosjekterer etter funksjonskrav)

Husk også at man som byggherre har krav på seg til oppfølging av leverandører i forhold til HMS, avfallshåndtering, sertifisert arbeidskraft (sveising), sikker jobb analyse, rapportering til arbeidstilsynet etc.

Mer om byggherrens ansvar finnes på www.arbeidstilsynet.no

Mer om norsk standard finnes på www.standard.no

VEDLEGG 1

Dato:..... Kl.....

Sjekkliste snøproduksjon:

	Merknader:	Utført:
Følgende må kontrolleres hver vakt:		
Verneutstyr: hjelm, hørselvern, radio og verktøy.		
Scooter: Kontroller bremses, olje og bensin. Dagvakt gir beskjed til driftsleder når man trenger bensin.		
Vann temperatur:		
Pumper: Ingen ulyder:		
Kompressor: Riktig oljenivå, riktig temperatur.		
Kompressor hall: Kontroll av temperatur i rommet. Om for varmt åpne garasjeport.		
Vannforbruk PS : Ved arbeidsstart:		
Ved skift slutt:		
Ant. Snøkanoner i drift		
AVVIKSRAPPORT: Eventuelle skader og problemer på snøkanoner og utstyr noteres. Ved nesten ulykker/ulykker på personell rapporteres dette på eget skjema.		

Alle feil eller skader på utstyr skal meldes til overordnet.

Sign.:.....

VEDLEGG 2

INTERNKONTROLL

SKJEMA FOR REGISTRERING AV AVVIK ELLER TILLØP TIL AVVIK

Objekt: -----	
Dato:	
Avvik nr:	Utfylt av:
Beskrivelse av avviket:	
Årsak til avviket:	
Midlertidig tiltak iverksatt:	
Utført av:	Dato:
Forslag til løsning for å hindre tilsvarende avvik:	
Avviksmelding levert til:	Dato:
Avviksmelding behandlet av:	Dato:
Overført til tiltaksplan:	Dato:
Avviket ferdigbehandlet :	Dato:

Resultat av avviksbehandlingen skal meldes til den som har rapportert avviket.

VEDLEGG 3

REGISTRERING AV ULYKKER / NESTENULYKKER.(eget personale)

ANSVARLIG FOR UTFYLLING ER DEN / DE INVOLVERTE I HENDELSEN.

Objekt / sted

Dato	Tidspunkt (Klokkeslett)	Berørt person/ personer. Navn:
		Navn:
		Navn:

Beskrivelse av hendelse:

VED PERSONSKADE SKAL FØLGENDE UTFYLLES:

Ved personskade skal dette skjema behandles konfidensielt.

Er følgende varslet	Ja	Nei	Rapport foreligger	Ja	Nei
POLITI					
LEGE					
ARBEIDSTILSYN					
VERITAS					
ANDRE			Hvem:		
SYKEFRAVÆR			Antall dager:		

Er skjema **11.01.A** til trygdekontor utfylt og sendt? Ja _____ Nei _____

Kopi av all korrespondanse vedr. denne sak skal vedlegges dette skjema.

Dato:.....Sign _____

VEDLEGG 4

STILLINGSINSTRUKS FOR SNØLEGGING.

1. Alle snøleggere skal være kjent med gjeldende regler, rutiner og instruksjoner som gjelder for bedriftens snøsystem.
2. Pliktet å kontrollere det utstyr som skal brukes under snøproduksjonen, før det tas i bruk.
3. Hver snølegger er ansvarlig for egen og andres sikkerhet under arbeidet.
4. Skal benytte beskrevet verneutstyr under arbeidet.
5. Påse at uvedkommende ikke befinner seg i områder der de kan utsettes for fare under snøproduksjon.
6. Alle følger produksjonsplan for snøleggingen.
7. Ved bruk av kjøretøy under arbeidet, skal gjeldende instruks for disse følges. Sørg for ikke å sette kjøretøy slik at det legges snø på disse.
8. Man skal unngå å arbeide alene under snølegging.
9. Alle feil eller skader på utstyr skal meldes til overordnet.
10. Utstyr som er skadet eller defekt av andre grunner, skal ikke brukes!
11. Ikke kjør eller gå i nylagt snø.
12. Etablere kjøre og gangveger bak hydrantene.
13. Stå bak hydranten når denne skal justeres, eller under arbeide med slangene.
14. Kjør aldri over slanger. Gjelder også slanger som ikke er i bruk.
15. Sørg for nødvendig drenering og tørking av slanger etter bruk.
16. Bruk alltid hørselvern i PK hus og ved kanoner.
17. **HUSK ALLTID Å HA DEN STØRSTE RESPEKT FOR SLANGER OG RØR UNDER TRYKK!**

VEDLEGG 5

PROSEDYRE FOR BRUK AV SAMBANDSRADIO.

Sambandsradio er ment å være et hjelpemiddel i det daglige arbeide. Alt sambandsutstyr inngår i bedriftens sikkerhets utstyr, og må derfor behandles på en skånsom måte.

- 1 Alle som bruker sambandsradio i arbeidet skal ha radioen slått på slik at man hører hva som sies.
- 2 Hvis en bruker av sambandsradio ønsker å slå av radioen, skal det gis beskjed slik at de øvrige brukerne vet at vedkommende ikke er på nett.
- 3 Hvis det oppdages feil eller mangler på en sambandsradio, skal denne straks utbedres /repareres(gi beskjed til arbeidsleder). En radio med feil kan stoppe et helt samband.
- 4 Radio eller batteri skal settes i lader hver dag etter endt skift.
- 5 Snakk tydelig, ikke rop.
- 6 Svar på anrop så raskt som mulig.
- 7 Unngå å bryte inn i pågående samtale, om det ikke er en meget viktig melding som skal gis.
- 8 Unngå unødig bruk av sambandet.

LYTT OG SVAR!

VEDLEGG 6

INSTRUKS FOR BRUK AV SNØSCOOTER.

FØR START:

Foreta ekstra kontroll av .:

STYRESTAG OG OVERFØRINGER
BREMSER.
LYS.
BLINKLAMPER
KONTROLL AV GAS- HANDTAK OG
WIRE. Kan være frosset og henger.

OLJENIVÅ
FROSTVÆSKENIVÅ

VED OPPSTART:

Vurdere føreforholdene i anlegget .
Planlegge kjøreruten ut fra føreforholdene.

UNDER KJØRING:

Ta maksimalt hensyn til skiløpere under kjøring.
Kjør besluttsomt, men forsiktig og hensynsfullt slik at skiløpere og andre kan forstå hvor du skal.
Om mulig, kjør i samme retning som skiløperne.
Begrense kjøring med slede når det er skiløpere i anlegget.

VED PARKERING:

Parkere scooteren , om mulig, utenfor nedfart.
Parkere slik at scooter er godt synlig.
Parkere ikke i fallsoner for skiløperne.
Ved parkering på farlig/ugunstig sted skal varsel settes opp på godt synlig plass for skiløper.
Parkeringsbrems skal settes på ved all parkering.
Parkere slik at, om parkbrems skulle svikte, skal scooteren ikke kunne bevege seg ut i nedfart.

ETTER KJØRING VED DAGSLUTT:

Fjern all snø og is fra belte og boggi.
Fyll opp drivstoff.
Ved feil på scooteren si ifra til driftsleder.

(hxb) = 700x500mm

(hxb)=700x500mm

